

Aan de Raad van Ministers van het Land Curaçao
d.t.v. de Minister-President,
de heer G.F. Schotte
Fort Amsterdam 17
Alhier

Willemstad, 1 december 2010

Kenmerk : 10/1063C/MH
Referentie : drs. R.E. Faneyte RA CFE CICA
Onderwerp : Advies inzake collectief ontslagvoorstel leden van de raad van commissarissen en raad van toezicht van de overheidsentiteiten

1. Inleiding

Het Land Curaçao zijnde de rechtsopvolger per 10 oktober 2010 van het Eilandgebied Curaçao dient, ter zake van de voorgeschreven advisering en bijbehorende taken zoals opgenomen in artikel 4 van de Eilandsverordening Corporate Governance (AB 2009, No. 92), een schriftelijke overeenkomst aan te gaan met een bij Eilandsbesluit aangewezen deskundige organisatie. Op grond hiervan is een overeenkomst van opdracht afgesloten tussen het Land Curaçao en SOAB waarbij ons Bureau tot en met 31 december 2010 als adviseur corporate governance zal fungeren ten behoeve van het Land Curaçao dan wel totdat de Stichting Bureau Toezicht en Normering Overheidsentiteiten (in het vervolg 'SBTNO') is opgericht, operationeel is geworden en is aangewezen als de adviseur corporate governance.

Uitgaande van de Eilandsverordening Corporate Governance alsook de bepalingen van de aangegeven overeenkomst van opdracht, behoren tot de werkzaamheden van de adviseur corporate governance in ieder geval het ambtshalve of op verzoek van het Land Curaçao adviseren van de aandeelhouder dan wel de overheid aangaande het verkrijgen, vervreemden of bezwaren van (certificaten) van aandelen, het vaststellen of aanpassen van een reserverings- of dividendbeleid voor de overheidsvennootschappen of –stichtingen en het benoemen of ontslaan van bestuurders bij de overheidsvennootschappen of –stichtingen.

Op basis van het voorgaande heeft u ons Bureau, als tijdelijk adviseur corporate governance, voor advies benaderd inzake het voornemen tot collectief ontslag van de huidige leden van de raad van commissarissen en raad van toezicht van de overheidsvennootschappen en overheidsstichtingen.

Op grond artikel 10, lid 2 van de Eilandsverordening Corporate Governance dient de adviseur corporate governance in dit kader te adviseren over de vraag of een voornemen tot ontslag van bestuurders aan de toepasselijke regels voldoet, waaronder de bepalingen uit de Code Corporate Governance van het Land Curaçao (in het vervolg de 'Code') alsook over de vraag of op grond van de in dit kader aangevoerde argumenten in redelijkheid tot een ontslag kan worden gekomen. In het advies geeft de adviseur corporate governance gemotiveerd aan of er al dan niet zwaarwegende bezwaren zijn tegen het gemelde ontslagvoornemen en of er al dan niet in redelijkheid tot het voorgenomen ontslag kan worden gekomen. Van een door de adviseur in dit kader afgegeven advies kan op grond van artikel 10, lid 3 door de Raad van Ministers gemotiveerd worden afgeweken. De Code Corporate Governance is, op basis van artikel 3, lid 1 van de Eilandsverordening Corporate Governance, door het Bestuurscollege op 12 oktober 2009 bij Eilandsbesluit vastgesteld.

Wij hebben in dit kader het collectieve ontslagvoorstel van de commissarissen/toezichthouders beoordeeld om na te gaan in hoeverre deze in overeenstemming is met de bepalingen van de Code en in het verlengde hiervan of de aangevoerde ontslagargumenten redelijk zijn. De resultaten van onze beoordeling zijn in dit schrijven opgenomen.

2. Beoordeling voorstel tot collectief ontslag van commissarissen/toezichthouders van overheidsentiteiten

De Raad van Ministers heeft middels omslag d.d. 3 november 2010, kenmerk 2010/100712, ons Bureau voor advies benaderd inzake het ontslagvoorstel van de huidige leden van de raad van commissarissen en raad van toezicht bij de overheidsvennootschappen en overheidsstichtingen. In dit kader geeft de Raad van Ministers aan de huidige commissarissen danwel toezichthouders bij deze overheidsvennootschappen en -stichtingen te willen ontslaan op basis van het volgende:

- Wijziging in de politieke samenstelling van het voormalig Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao en als gevolg hiervan het aantreden van een nieuwe Raad van Ministers voor het Land Curaçao waardoor er sprake is van een nieuw beleid ten aanzien van de overheidsvennootschappen en -stichtingen.
- Waarborgen dat een behoorlijke uitvoering van het voorgenomen beleid van de overheid kan plaatsvinden door het voordragen van commissarissen/toezichthouders die het vertrouwen genieten van de nieuwe politieke bestuurders.

In het vervolg zullen wij vanuit de Code ingaan op de door de Raad van Ministers aangegeven redenen welk als basis dienen voor het voorstel tot dit collectief ontslag.

De Code heeft als uitgangspunt dat de vennootschap een lange termijn samenwerkingsverband is van diverse bij de vennootschap betrokken partijen. Deze partijen betreffen de groepen en individuele belanghebbenden, die direct of indirect het bereiken van de doelstellingen van de vennootschap beïnvloeden of erdoor worden beïnvloed. Het bestuur en de raad van commissarissen hebben een integrale verantwoordelijkheid voor de afweging van deze belangen, doorgaans gericht op de continuïteit van de vennootschap. Daarbij streeft de vennootschap naar het creëren van toegevoegde waarde voor alle betrokken partijen op de lange termijn. Het bestuur en de raad van commissarissen behoren met de belangen van de verschillende bij de vennootschap betrokken partijen rekening te houden. Vertrouwen van de bij de vennootschap betrokken partijen dat hun belangen worden behartigd, is een voorwaarde om binnen en met de vennootschap samen te blijven werken. Ten aanzien van de raad van commissarissen/toezicht geldt dat deze zodanig dient te zijn samengesteld dat de commissarissen ten opzichte van elkaar, het bestuur en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. De commissaris/toezichthouder die wordt benoemd op basis van een specifieke voordracht moet in dit kader zijn taak vervullen zonder mandaat van degenen die hem

hebben voorgedragen en onafhankelijk van bij de onderneming betrokken deelbelangen. (paragraaf 2.9 Code Corporate Governance)

Bij de taakvervulling van commissarissen/toezichthouders wordt voorts aangegeven dat er specifieke eisen inzake deskundigheid, grootte en samenstelling dienen te worden vastgesteld middels een profielschets. De overheid is in dit kader bevoegd, als aandeelhouder dan wel het orgaan dat de statuten kan wijzigen of bestuurders kan benoemen en ontslaan, tot het doen van een periodieke beoordeling van het functioneren van individuele commissarissen/toezichthouders van een overheidsentiteit. Tevens bespreekt de raad van commissarissen/toezicht, ten minste tweemaal per jaar, in dit kader zowel zijn eigen functioneren als orgaan alsook het functioneren van de individuele commissarissen/toezichthouders en de conclusies die hieraan moeten worden verbonden. Hierbij kunnen commissarissen/toezichthouders (tussentijds) worden ontslagen dan wel aftreden indien er sprake is van onvoldoende functioneren, structurele onenigheid van inzichten, onverenigbaarheid van belangen of indien de integriteit van een commissaris/toezichthouder in het geding is.

Uit het voorgaande blijkt dat het ontslag dan wel aftreden van commissarissen/toezichthouders gebaseerd dient te zijn op een evaluatie van hun functioneren waaruit zou moeten blijken dat er sprake is van onvoldoende functioneren, onenigheid van inzichten dan wel onverenigbaarheid van belangen. Hierbij geldt dat commissarissen/toezichthouders bij hun functioneren rekening moeten houden met de belangen van alle stakeholders, en dus ook met de inhoud van het beleid van de overheid, waarbij ze zich in dit kader wel onafhankelijk en kritisch dienen op te stellen. In dit kader geldt dat het tot op heden niet duidelijk is wat de beleidsinhoud dan wel beleidsvoornemens van de overheid zijn aangaande haar eigen entiteiten en dat de nieuwe politieke samenstelling van de Raad van Ministers vooralsnog niet heeft geleid tot een nadere invulling dan wel concretisering hiervan. Door het ontbreken van een nadere invulling dan wel concretisering van dit overheidsbeleid is een objectieve beoordeling door de overheid van het functioneren van de commissarissen/toezichthouders, afgezien van het vaststellen of er voldaan wordt aan de in de Code opgenomen deskundigheidsvereisten welk onder meer blijken uit een profielschets, onzes inziens niet mogelijk.

Het aspect van vertrouwen zoals aangegeven door de Raad van Ministers impliceert vanuit de Code dat, op basis van een periodieke evaluatie door de overheid van het functioneren van de commissarissen/toezichthouders dan wel op basis van een eigen evaluatie door de raden van commissarissen/toezicht van hun functioneren alsook die van de individuele leden, er sprake moet zijn van een structurele onenigheid van inzichten dan wel onverenigbaarheid van belangen tussen enerzijds de commissarissen/toezichthouders en anderzijds de overheid als aandeelhouder dan wel het orgaan dat de statuten kan wijzigen of bestuurders kan benoemen en ontslaan. Uit het voornemen tot collectief ontslag van commissarissen/toezichthouders door de Raad van Ministers blijkt niet in hoeverre deze beoordeling heeft plaatsgevonden. Een aantal commissarissen/toezichthouders hebben als gevolg van een wijziging in de politieke samenstelling van het Bestuurscollege bij het toenmalig Eilandgebied Curaçao en het hiermee verband houdende aantreden van een nieuwe Raad van Ministers voor het Land Curaçao, hun functie reeds ter beschikking gesteld aan de overheid. Hierdoor blijkt dat deze beoordeling bij de betreffende commissarissen/toezichthouders impliciet dan wel expliciet wel heeft plaatsgevonden.

Daarnaast is het aspect vertrouwen vanuit de Code niet nader uitgewerkt waardoor de Code onvoldoende aanknopingspunten biedt om een ontslagvoorstel door de overheid vanuit het vertrouwensaspect te objectiveren. Indien daarnaast geen beoordeling van het functioneren van de commissarissen/toezichthouders door de overheid heeft plaatsgevonden waaruit een structurele onenigheid van inzichten dan wel onverenigbaarheid van belangen blijkt, is er tevens sprake van onvoldoende ontslaggronden.

3. Advies

De Raad van Ministers heeft het voornemen de huidige commissarissen dan wel toezichthouders bij overheidsvennootschappen en -stichtingen collectief te ontslaan op basis van het volgende:

- Wijziging in de politieke samenstelling van de Raad van Ministers voor het Land Curaçao waardoor er sprake is van een nieuw beleid ten aanzien van de overheidsvennootschappen en -stichtingen.
- Waarborgen dat een behoorlijke uitvoering van het voorgenomen beleid van de overheid kan plaatsvinden door het voordragen van commissarissen/toezichthouders die het vertrouwen genieten van de nieuwe politieke bestuurders.

Wij hebben zwaarwegende bezwaren tegen dit voorgenomen het collectief ontslag voor de commissarissen/toezichthouders daar deze onzes inziens niet in overeenstemming is met de Code waarbij de in het verlengde hiervan aangevoerde ontslagredenen tevens niet redelijk zijn op basis van het volgende:

1. Door het ontbreken van een nadere invulling dan wel concretisering van het overheidsbeleid is een objectieve beoordeling door de overheid van het functioneren van de commissarissen/toezichthouders, afgezien van het vaststellen of er voldaan wordt aan de in de Code opgenomen deskundigheidsvereisten welk onder meer blijken uit een profielschets, onzes inziens niet mogelijk.
2. Het aspect van vertrouwen zoals aangegeven door de Raad van Ministers impliceert vanuit de Code dat, op basis van een periodieke evaluatie door de overheid van het functioneren van de commissarissen/toezichthouders dan wel op basis van een eigen evaluatie door de raden van commissarissen/toezicht van hun functioneren alsook die van de individuele leden, er sprake moet zijn van een structurele onenigheid van inzichten dan wel onverenigbaarheid van belangen tussen enerzijds de commissarissen/toezichthouders en anderzijds de overheid als aandeelhouder dan wel het orgaan dat de statuten kan wijzigen of bestuurders kan benoemen en ontslaan. Uit het voornemen tot collectief ontslag van commissarissen/toezichthouders door de Raad van Ministers blijkt niet in hoeverre deze beoordeling heeft plaatsgevonden.
3. Het aspect vertrouwen is voorts vanuit de Code niet nader uitgewerkt waardoor de Code onvoldoende aanknopingspunten biedt om een ontslagvoorstel door de overheid vanuit het vertrouwensaspect te objectiveren. Indien daarnaast geen beoordeling van het functioneren van de commissarissen/toezichthouders door de overheid heeft plaatsgevonden waaruit een structurele onenigheid van inzichten dan wel onverenigbaarheid van belangen blijkt, is er tevens sprake van onvoldoende ontslaggronden.

Wij gaan er van uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn vanzelfsprekend bereid deze brief nader toe te lichten.

drs. R.E. Faneyte RA CFE
Senior Audit Manager

drs. J. Mijnheer RA CFE
Director